

SPAREBANKEN SØRS RETNINGSLINJER FOR ANSVARLIGE INNKJØP

- LEVERANDØRERKLÆRING

1. BAKGRUNN

Innledning

Sparebanken Sør er opptatt av langsiktig verdiskaping og ønsker å bidra til en bærekraftig utvikling av samfunnet. For Sparebanken Sør betyr bærekraftig utvikling å ha et ansvar for å bidra til en fremtidig positiv utvikling innenfor miljø og klima, sosiale forhold og virksomhetsstyring, samt ivareta samfunnsansvar i de områder der banken opererer. Innkjøp utgjør en viktig del av Sparebanken Sørs arbeid med bærekraft. Målsettingen er å redusere risiko for negative påvirkninger på mennesker, klima og miljø i leverandørkjeden, og å påvirke positivt til bærekraftig utvikling hos våre leverandører. Sparebanken Sør vil samarbeide med leverandører som deler disse verdien.

Som et minimumskrav skal leverandørene følge Sparebanken Sørs «Retningslinjer for ansvarlige innkjøp» - heretter kalt Retningslinjer. Retningslinjene er basert på internasjonale retningslinjer og konvensjoner, blant annet FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter, herunder særlig ILOs arbeidskonvensjoner, samt OECDs retningslinjer for multinasjonale selskaper.

Selv om Retningslinjene er basert på internasjonale rammeverk, skal leverandørene også følge alle gjeldende lover og forskrifter i land som de har virksomhet i. Der hvor nasjonale lover og reguleringer dekker samme tema som disse Retningslinjene, skal den høyeste standarden gjelde.

Hvem gjelder retningslinjene for

Retningslinjene gjelder alle leverandører, det vil si alle selskaper og enkeltpersoner som leverer produkter eller tjenester til Sparebanken Sør. Den enkelte leverandør er ansvarlig for å påse at virksomheten oppfyller kravene og følger anbefalingene i Retningslinjene til enhver tid. For at Retningslinjene skal få den tiltenkte effekten, må leverandøren være bevisst på at retningslinjene beskrevet i dette dokumentet også gjelder for underleverandører som bidrar direkte til leveranser til Sparebanken Sør. Leverandøren skal videreformidle disse Retningslinjene (eller tilsvarende krav) til sine underleverandører, og gjennomføre det som kan forventes som rimelige tiltak for å kontrollere underleverandører og påse at de oppfyller kravene.

Leverandører vil være ulike i størrelse, bransje, modenhet samt hvilken påvirkning de vil ha på mennesker samt klima og miljø. Det kan derfor i enkelttilfeller være aktuelt å tilpasse Retningslinjene noe, men det forventes i så fall at leverandøren arbeider med forbedringer for å tilstrebe etterlevelse av Retningslinjene. Eventuelle avvik skal avtales skriftlig mellom partene.

Miljø

Leverandøren skal kartlegge miljørisikoer forbundet med sin virksomhet og sørge for at driften er i henhold til alle lover og forskrifter. Leverandøren skal ha en miljøpolicy eller tilsvarende formell dokumentasjon, tilpasset virksomhetens art, omfang og risikobilde. Policyen bør inneholde klare mål for håndtering av Leverandørens viktigste problemstillinger og risikoer, som minimum dekker ressursforbruk (for eksempel energi og vann) og avfallshåndtering (for eksempel farlige stoffer, klimagasser og andre utslipp i luft, jord eller vann).

Miljø

1. Tiltak for å redusere negative effekter på helse og miljø i hele verdikjeden skal gjennomføres gjennom minimering av skadelige utslipp, fremme effektiv og bærekraftig ressursbruk, inkludert

energi og vann, og minimering av klimagassutslipp i produksjon og transport. Lokalmiljøet på produksjonsstedet skal ikke overutnyttes, forringes eller bli skadet av forurensning.

2. Nasjonal og internasjonal miljølovgivning og -reguleringer skal overholdes og relevante utslippstillatelser skal innhentes.
3. Leverandøren skal jobbe proaktivt for å redusere virksomhetens negative påvirkning på miljøet gjennom tiltak som redusert forbruk, gjenvinning og gjenbruk av ressurser og avfall samt innovasjon og implementering av mer miljøvennlig teknologi og prosesser. Leverandøren bør følge opp og kunne vise til stadig forbedring gjennom bruk av troverdige oppfølgings- og målesystemer.

Marginaliserte befolkningsgrupper

1. Produksjon og bruk av naturressurser skal ikke bidra til å ødelegge ressurs- og inntektsgrunnlag for marginaliserte befolkningsgrupper, for eksempel ved å beslaglegge store landarealer, uforsvarlig bruk av vann eller andre naturressurser som befolkningsgruppene er avhengig av.

2. KRAV TIL LEVERANDØRKJEDEN

Sosiale forhold

Leverandøren skal utøve sin forretningsvirksomhet på en måte som ivaretar arbeids- og menneskerettigheter og skal følge alle lover og forskrifter. Leverandøren skal ha en skriftlig policy, eller tilsvarende formell dokumentasjon tilpasset virksomhetens art, omfang og risikobilde. Policyen skal kommuniseres på en tydelig måte og skal være tilgjengelig for alle ansatte. Policyen forventes å dekke, som et minimum: normal arbeidstid, klage- og varslingsrutiner, samt disiplinære tiltak og rutiner for avvikling av ansettelsesforhold.

Tvangsarbeid og slavearbeid

1. Det skal ikke forekomme noen form for tvangsarbeid, slavearbeid eller ufrivillig arbeid.
2. Arbeidere skal ikke måtte levere depositum eller identitetspapirer til arbeidsgiver, og skal fritt kunne avslutte arbeidsforholdet med rimelig oppsigelsestid.

Fagorganisering og kollektive forhandlinger

1. Arbeidere skal uten unntak ha rett til å slutte seg til, eller etablere fagforeninger etter eget ønske, og til å forhandle kollektivt. Arbeidsgiver skal ikke blande seg inn i, hindre eller motarbeide fagorganisering eller kollektive forhandlinger.
2. Fagforeningsrepresentanter skal ikke diskrimineres eller hindres i å utføre sitt fagforeningsarbeid.
3. Dersom retten til fri organisering og/eller kollektive forhandlinger er begrenset ved lov, skal arbeidsgiveren legge til rette for, og ikke hindre alternative mekanismer for fri og uavhengig organisering og forhandling.

Barnearbeid

1. Leverandører skal ikke benytte barnearbeid. Minstealder for arbeidere skal ikke være mindre enn 15 år og i tråd med nasjonal minstealder for ansettelse, eller minstealder for obligatorisk skolegang, med høyeste alder som gjeldende. Dersom lokal minstealder er satt til 14 år i tråd med unntaket i ILO konvensjon 138, kan dette aksepteres.
2. Ansatte under 18 år (unge arbeidstakere) skal ikke utføre arbeid som er til skade for deres helse, sikkerhet eller moral, inkludert nattarbeid og overtid.

Diskriminering

1. Leverandøren skal som arbeidsgiver ikke diskriminere noen grupper arbeidere eller enkeltindivider i egen praksis (ansatte eller andre) på bakgrunn av (men ikke begrenset til) kjønn, alder,

nasjonalitet, etnisitet, religion, sosial tilhørighet, funksjonshemninger, seksuell legning, medlemskap i fagforeninger eller politisk ståsted. Leverandøren skal sikre at ingen ansatt utsettes for fysisk, seksuell, psykisk eller muntlig trakassering eller misbruk. Leverandøren skal behandle alle ansatte på en rettferdig måte og tilstrebe kjønnsbalanse, mangfold og inkludering i arbeidsstokken, inklusive på ledernivå.

Brutal behandling

1. Fysisk mishandling eller avstraffelse, eller trussel om fysisk mishandling er forbudt. Det samme gjelder seksuelt eller annet misbruk og andre former for ydmykelser.

Helse, miljø og sikkerhet

1. Det skal arbeides for å sikre arbeidere et sikkert og sunt arbeidsmiljø. Farlige kjemikalier og andre stoffer skal håndteres forsvarlig. Nødvendige tiltak skal iverksettes for å forhindre og minimere ulykker og helseskader som resultat av, eller relatert til, forhold på arbeidsplassen.
2. Arbeidere skal ha jevnlig og dokumentert opplæring i helse og sikkerhet. Helse- og sikkerhetsopplæring skal gjentas for nyansatte og omplasserte arbeidere.
3. Arbeidere skal ha tilgang til rene sanitærfasiliteter og rent drikkevann. Hvis relevant, skal arbeidsgiver også besørge tilgang til fasiliteter for trygg oppbevaring av mat.
4. Hvis arbeidsgiver tilbyr losji, skal dette være rent, sikkert, tilstrekkelig ventilert og med tilgang til rene sanitærfasiliteter og rent drikkevann.

Lønn

1. Lønn til arbeidere for en normal arbeidsuke skal minst være i tråd med nasjonale minstelønnsbestemmelser eller bransjestandard, den høyeste gjelder. Lønnen den ansatte har skal alltid være tilstrekkelig til å dekke grunnleggende behov, samt noe utover dette.
2. Lønnsforhold og utbetaling av lønn skal være skriftlig avtalefestet før arbeidet påbegynnes. Avtalen skal være forståelig for arbeideren.
3. Disiplinærsaker skal håndteres på en rettferdig måte, og skal skje etter vedtatte prosesser for dette, der de ansattes rettigheter blir ivaretatt.

Arbeidstid

1. Arbeidstiden skal være i tråd med nasjonale lover eller bransjestandard, og ikke overstige arbeidstid i samsvar med gjeldende internasjonale konvensjoner. Normal arbeidstid per uke skal vanligvis ikke overstige 48 timer.
2. Arbeidere skal ha minst én fridag per 7 dager.
3. anbefalt maksimum overtid er 12 timer per uke, dvs. samlet arbeidstid på 60 timer per uke. Unntak fra dette kan aksepteres dersom det er regulert av en kollektiv avtale eller nasjonal lov.
4. Arbeidere skal alltid ha overtidstillegg ved arbeidstid over normal arbeidstid, minimum i tråd med gjeldende lover.

Regulære ansettelse

1. Forpliktelser overfor arbeidere, i tråd med internasjonale konvensjoner, nasjonale lover og regler om regulære ansettelse skal ikke omgå gjennom misbruk av korttidsengasjementer, underkontraktører eller andre arbeidsrelasjoner.
2. Alle arbeidere har krav på arbeidskontrakt på et språk de forstår.
3. Lærlingprogram¹ skal være klart definert med hensyn til varighet og innhold.

Virksomhetsstyring

Leverandøren skal sikre at virksomheten drives i samsvar med relevante lover og regler for etisk forretningspraksis og skal proaktivt kartlegge og redusere risikoen for uetisk forretningspraksis i sin

organisasjon. Leverandøren skal ha en policy eller tilsvarende formell dokumentasjon tilpasset virksomhetens art, omfang og risikobilde. Policyen bør inneholde blant annet sentrale problemstillinger som fremgår av punktene nedenfor (der disse er relevante og vesentlige for leverandøren), og sørge for at alle ansatte har fått tilstrekkelig informasjon og opplæring.

Økonomisk kriminalitet

1. Leverandøren skal overholde all relevant lovgivning relatert til økonomisk kriminalitet, herunder bestikkelser, korrupsjon, svindel og all annen forbudt forretningspraksis.
2. Alle former for bestikkelse, korrupsjon og bedrageri er strengt forbudt. Leverandøren skal ikke tilby eller gi noen offentlig ansatt eller annen tredjepart noen form for utilbørlig fordel eller tjeneste, verken direkte eller gjennom mellommenn. Videre skal leverandøren ikke tilby representanter for Sparebanken Sør noen form for bestikkelse, bevertning eller gave med den hensikt å påvirke dem i jobben. Like ens skal leverandøren verken forlange eller motta bestikkelser eller annen utilbørlig betaling for å utføre eller la være å utføre sine ordinære oppgaver.

Hvitvasking og terrorfinansiering

1. Leverandøren skal ta avstand fra alle former for hvitvasking og terrorfinansiering, og ta nødvendige forholdsregler for å unngå at virksomhetens finansielle transaksjoner benyttes til slike formål.

Personvern

1. Leverandøren skal sørge for at personlig eller fortrolig informasjon oppbevares på en trygg måte og ikke utleveres uten tillatelse, og da kun i samsvar med gjeldende lover og forskrifter om data- og personvern.
2. De ansatte hos leverandøren har taushetsplikt.

Varsling

1. Leverandøren skal ha en varslingsrutine som er kjent for de ansatte og der ansatte skal kunne gi bekymringsmeldinger uten frykt for represalier. Leverandøren skal sørge for anonymitet, fortrolighet, og beskyttelse av varslere, og for hensiktsmessig undersøkelse, håndtering og oppklaring av varslede saker.

Brudd på konkurranselovgivning

1. Leverandøren skal til enhver tid drive sin forretningsvirksomhet i henhold til lokal konkurranselovgivning og skal ikke delta i ulovlig prissamarbeid, ulovlig markedsdeling eller anbudssamarbeid, eller foreta «rovprising» eller andre former for konkurransestridig adferd.

Ledelse- og styringssystem

1. Det er sentralt at leverandøren har ledelses- og styringssystemer som støtter implementeringen av arbeidet med sosiale forhold, miljø og virksomhetsstyring blant annet omtalt i disse retningslinjer i leverandørkjeden. Systemet bør være tilpasset bedriftens størrelse, form og risikobilde. Med dette menes at selskapet har retningslinjer, at disse er kjent, at selskapet har utpekt en ansvarlig for implementering og oppfølging, og at det kan vises til hvor varer og tjenester er produsert eller utført.

3. ETTERLEVELSE OG OPPFØLGING AV RETNINGSLINJENE

Implementering hos Leverandøren

Leverandøren skal, på ledernivå, utpeke en eller flere person(er) med ansvar for at kravene i retningslinjene etterleves. Retningslinjene og kravene i disse skal implementeres og følges opp på en måte som er tilpasset leverandørens størrelse og risiko.

Leverandører og deres underleverandører skal holde seg orientert om og følge de til enhver tid gjeldende krav i lov, forskrift, eller andre offentlige pålegg som gjelder for leverandørens virksomhet og respektive ansvarsområder. Leverandøren er ansvarlig for å ha de nødvendige konsesjoner og tillatelser for å utøve sin virksomhet.

Rapportering og informasjon

Leverandøren skal overholde lovpålagte krav om generell offentliggjøring av informasjon.

Leverandøren oppfordres til å rapportere offentlig på sentrale forhold og indikatorer knyttet til retningslinjene.

Leverandøren skal sørge for at all informasjon den produserer eller forvalter, utarbeides, lagres, deles og rapporteres på en redelig, balansert og korrekt måte.

Regelbrudd

Dersom leverandør blir kjent med alvorlige faktiske brudd eller mistanke om brudd relatert til Retningslinjene skal dette meldes umiddelbart til leverandørens hovedkontakt i Sparebanken Sør.

Alvorlige faktiske brudd eller mistanke om brudd skal meldes gjennom Sparebanken Sørs varslingsløsning.

Oppfølging og kontroll

Leverandøren skal følge opp de retningslinjer som er satt i avtalen, og levere ansvarlig og i henhold til det forventede. På oppfordring fra Sparebanken Sør må leverandørene kunne dokumentere hvordan de selv, og eventuelt underleverandører, arbeider for å etterleve kravene i Retningslinjene.

Sparebanken Sør forbeholder seg retten til å kontrollere leverandørens etterlevelse av Retningslinjene og til å etterspørre dokumentasjon gjennom kontraktens løpetid. Dette gjelder også for underleverandører tilknyttet den aktuelle leveransen til Sparebanken Sør.

Dersom en leverandør ikke overholder en eller flere av kravene i Retningslinjene beskrevet i dette dokumentet, vil vi kunne be om at det gjøres forbedringer. Hvis dette ikke er mulig, eller bruddet er svært alvorlig, vil det betraktes som et avtalebrudd, og vi vil revurdere avtalevilkårene. Dette kan føre til at ordren blir redusert eller at forretningsforholdet blir avsluttet, uten rett til noen form for kompensasjon.

4. VALG AV LEVERANDØR

Generelt

Sparebanken Sør vil ved valg av leverandører legge vekt på klima og miljø, sosiale forhold og virksomhetsstyring. Ved evaluering av tilbud i forbindelse med tilbudsforespørsler, vil Sparebanken Sør legge vekt på om leverandøren har et miljøledelsessystem og er sertifisert etter Miljøfyrtårn eller tilsvarende system.

Sted, dato:

.....

Leverandør:

.....

(Underskrift v/signaturberettiget)